

Pendidikan keusahawanan dalam kalangan pelajar: Perspektif dan cabaran

40 18/07/2012 84

MINDA PENDIDIK

ABDUL SAID AMBOTANG

Bersama

Mohd Yusof Abdullah, Baharom
Mohamad, Shukri Zain, Muhammad
Suhaimi Taat dan Roslee Talip

KEUSAHAWANAN merupakan bidang kerjaya yang sangat penting di negara ini. Kerajaan bermatlamat menjadikan bidang keusahawanan terutamanya sektor industri kecil dan sederhana sebagai penyumbang utama peluang pekerjaan baru, dan seterusnya membantu perkembangan ekonomi negara pada abad ke-21. Pelbagai usaha telah dijalankan bagi mencapai matlamat tersebut. Antaranya ialah usaha-usaha khusus yang dilakukan oleh Kementerian Pembangunan Usahawan, Kementerian Pertanian, Kementerian Belia dan Sukan dan Kementerian Pendidikan.

Usaha membudayakan keusahawanan dalam kalangan pelajar juga telah dilakukan oleh Kementerian Pendidikan di peringkat sekolah. Budaya keusahawanan mula disemai seawal sekolah rendah dengan memperkenalkan unsur-unsur keusahawanan dalam mata pelajaran Matematik. Pembudayaan keusahawanan teras diterapkan di sekolah menengah rendah melalui mata pelajaran Kemahiran Hidup Bersepadu bermula tahun 1991. Usaha membudayakan keusahawanan diteruskan di

peringkat sekolah menengah atas apabila pelajar diberi peluang memilih untuk mengikuti pendidikan perdagangan dan keusahawanan melalui mata pelajaran elektif vokasional dan teknologi (Kumpulan II).

Matlamat pendidikan keusahawanan sekolah ialah untuk membentuk pelajar sebagai pencipta kerja yang berpotensi dan bukan sebagai pencari kerja. Telah banyak dilaporkan bahawa keputusan untuk menubuhkan sesuatu perniagaan adalah berasaskan pemahaman seseorang terhadap aktiviti keusahawanan. Bekerja sendiri dan memiliki perniagaan adalah satu opsyen yang realistik untuk pelajar yang mempunyai kemahiran vokasional dan teknikal (Kent 1990). Malangnya, kebanyakan orang tidak melihat keusahawanan sebagai satu alternatif kerjaya yang wajar diceburi.

Kajian yang dibuat di negara barat telah membuktikan bahawa pendidikan keusahawanan adalah berkait dengan keputusan untuk memulakan perniagaan atau tidak. Kajian juga telah menunjukkan pengalaman, potensi, ciri keusahawanan, sikap, hobi, persepsi keusahawanan sendiri dan idea perniagaan adalah pengaruh yang kuat terhadap aspirasi keusahawanan. Scott et al. (1988) mengenal pasti faktor yang mempengaruhi aspirasi keusahawanan. Faktor yang dikaji termasuklah minat, pengetahuan

dan sikap terhadap keusahawanan dan kerjaya dalam bidang perniagaan kecil.

Penekanan kepada pendidikan keusahawanan telah bermula di sekolah menengah rendah apabila pelajar diwajibkan mengikuti mata pelajaran Kemahiran Hidup Bersepadu (KHB) yang mempunyai komponen perdagangan dan keusahawanan. Komponen ini diperkenalkan kepada pelajar Tingkatan 1 hingga Tingkatan 3 dengan matlamat untuk mendedahkan para pelajar dengan 'bidang kerjaya' dan maklumat perniagaan supaya pelajar dapat menyedari potensi mereka ke arah menjadi usahawan. Kemahiran Hidup Bersepadu sebagai satu mata pelajaran dalam Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM) digubal pada tahun 1989 dengan matlamat untuk melahirkan insan yang berdikari, kenal faham teknologi, kenal faham ekonomi dan mempunyai sifat serta sikap yakin diri, kreatif, inovatif, inisiatif, produktif dan boleh berinteraksi dengan baik.

Tumpuan pendidikan keusahawanan jelas kelihatan pada komponen teras Perdagangan dan Keusahawanan yang diperuntukkan sebanyak 25 peratus daripada waktu pengajaran KHB. Komponen perdagangan dan keusahawanan ini diperkenalkan dengan objektif untuk membolehkan pelajar (a) menjalankan kerja buat-sendiri, menyanggara dan membaik pulih

mudah dan menyedari potensi ke arah menjadi usahawan, (b) meluaskan pemahaman dan mengamalkan prinsip asas perniagaan dan keusahawanan supaya boleh bertindak sebagai seorang pengguna atau pengeluar sejajar dengan nilai dan etika perniagaan dan (c) memupuk sifat kreatif, inovatif, suka berusaha, jujur, bekerjasama dan mengamalkan cara kerja yang ber sistem, tabiat kerja yang selamat, sihat dan bertanggungjawab. Komponen perdagangan dan keusahawanan KHB membekalkan pelajar dengan pengetahuan dan kemahiran asas perniagaan dan keusahawanan yang menekankan amalan perniagaan termasuk aspek kewangan dan simpan kira, pengurusan perniagaan, etika dalam perniagaan dan pengeluaran.

Pelajar juga dibekalkan dengan pengetahuan dan kemahiran tentang konsumerisme. Tujuannya adalah untuk memupuk sikap berdikari, yakin diri, semangat ingin tahu, ingin mencuba dan tidak berputus asa, meningkatkan inisiatif, daya mereka cipta serta berkeupayaan mengenal pasti peluang perniagaan, menggunakan peluang perniagaan dengan bijaksana dan bertindak sebagai pengguna dan pengeluar yang bertanggungjawab.

Walau bagaimanapun, kejayaan dasar pendidikan keusahawanan yang diperkenalkan di sekolah menengah sangat bergantung kepada pelaksanaan sesuatu

rancangan pendidikan. Umpamanya program pendidikan keusahawanan ini akan dianggap berjaya sekiranya pelajar dapat mengubah sikap, iaitu daripada negatif kepada positif terhadap keusahawanan, mempunyai tahap ciri-ciri keusahawanan yang tinggi serta mempunyai aspirasi yang positif terhadap keusahawanan.

Sebagai contoh trend menunjukkan bahawa bilangan jurusan keusahawanan ditawarkan universiti dan kolej di Amerika Syarikat meningkat dari 163 kepada 400 jurusan sekitar 1980 hingga 1993, malah lebih 1,000 jurusan keusahawanan pada 2001. Malah, kajian yang dijalankan di Australia pada 1990 juga menunjukkan 74 peratus universiti di negara itu menawarkan jurusan keusahawanan dan pengurusan perniagaan kecil. Di Eropah dan United Kingdom pula, lebih 44 kolej dan universiti menawarkan program keusahawanan. Ini menunjukkan pendidikan berperanan dalam membentuk sikap, kemahiran dan budaya dari peringkat rendah.

Seiring dengan itu, Kementerian Pengajian Tinggi telah mengambil pelbagai inisiatif memperkenalkan dan mewar-warkan "Dasar Pembangunan Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi" yang telah dilancarkan pada 13 April 2010 yang bertujuan untuk menggalakkan pendidikan dan pembangunan keusahawanan yang lebih terancang dan holistik.

Pelaksanaan inisiatif berpandukan dasar tersebut bertujuan melahirkan siswazah atau lepasan IPT yang mempunyai nilai, pemikiran dan atribut keusahawanan; meningkatkan bilangan usahawan dalam kalangan siswazah dan lulusan IPT iaitu mereka yang benar-benar akan berkecimpung dalam bidang perniagaan sebagai pemangkin kepada pencapaian transformasi ekonomi negara daripada ekonomi berpendapatan sederhana kepada ekonomi berpendapatan tinggi dan pada masa yang sama melahirkan ahli akademik yang mempunyai nilai, kemahiran, pemikiran dan atribut keusahawanan.

Secara kesimpulannya, pendidikan keusahawanan hari ini perlu diberi perhatian serius dan merupakan komponen penting dalam menjaga masyarakat Malaysia yang kreatif dan berinovasi seperti yang dihasratkan di bawah Pelan Pembangunan Modal Insan Inovasi. Di samping itu, program kritikal agenda (Critical Agenda Program, CAP) Keusahawanan adalah sangat signifikan dalam membantu untuk meningkatkan kebolehpasaran siswazah atau lulusan IPT seterusnya memenuhi hasrat kerajaan melahirkan masyarakat yang progresif dan berpendapatan tinggi.

* Penulis adalah Pensyarah Kanan di Sekolah Pendidikan dan Pembangunan Sosial, UMS dan dapat dihubungi melalui solat5@yahoo.com.